

Tellijavastutuse seadus

Tellijavastutus sisseostetud tööjõu puhul

Seadus töö tellija aruandluskohustusest ja vastutusest sisseostetud tööjõu puhul (1233/2006) kohustab töö tellijat välja selgitama, kas tema lepingupartner on omalt poolt täitnud talle seadusega määratud kohustusi. Seaduse eesmärk on edendada ettevõtetevahelist võrdset konkurentsi ja tööeeskirjade täitmist. Tellijavastutuse seaduse järgimist kontrollib Lõuna-Soome kohaliku omavalitsuse töökaitse osakond.

Seaduse kohaldamisala

Tellijavastutuse seadust kohaldatakse Soomes tehtavatele töödele kõigil tööaladel. Seadus puudutab nii Soome enda kui ka välismaiseid ettevõtteid, kuid nad kasutavad sisseostetud tööjõudu.

Tellijavastutuse seaduses nimetatud tellijateks on ettevõtted ja avalik-õiguslikud organisatsioonid, kes kasutavad renditud töötajaid ja allhankelepingutel põhinevat tööjõudu. Tellijad on kõik ettevõtjad, kes on kohustatud esitama äriregistrisse majandustegevusteate. Tellija võib olla ka välismaine ettevõtte, kui tema tegevus toimub Soomes. Põllumajandus- ja kalastusettevõtjatena töötavad üksikisikutest ettevõtjad ning kodused leibkonnad ei ole reeglina tellijavastutuse seaduse kohaselt tellijad.

Renditöötaja on sõlminud töölepingu tööandjaga, kes on saatnud renditöötaja omal nõusolekul teema tööd teise tööandja juurde. Töötaja töötab töö vastuvõtja alluvuses ning tema kontrolli all.

Allhankelepingul põhinevate töösuhete puhul kohaldatakse tellijale käesolevat lepingut järgmistel tingimustel:

- tellija ja tema lepingupartneri vahel on olemas

kehtiv leping, mis sisaldab tingimusi töö tulemuse ja selle eest kindlaks määratud töötasu kohta. Leping ei pea olema koostatud kirjalikus vormis, see võib olla ka suuline.

- töö teostatakse tellija Soomes paiknevates tööruumides või tööobjektidel. Tellija tööobjekt võib asuda ka mujal kui tema majandatavates ruumides. Selliseid tööobjekte esineb näiteks ehitustel, transpordi- ja veeteenuste valdkonnas ning teenuste puhul, kus teenust osutatakse teenuse ostja või selle kasutaja enda ruumides.
- töö on seotud tellija tavapärase tegevusega kaasnevates ettevõtmistes või tavapärase tegevusega seotud transpordiga. Koristamist ja seadmete ning ruumide hooldust ning hooldusremonti käsitletakse alati kui tellija ettevõtte tavapärase tegevust.
- tellija juures teeb tööd üks või mitu allhankelepingu sõlminud lepingupartneriga töösuhetes olev(at) töötaja(t).

Ehituses puudutab aruandluskohustus kõiki tellijaid ja seda ka juhul, kui ehitustööd tellija igapäevase tegevusala hulka ei kuulu. Ehitamine hõlmab lisaks uusehitusele ka hooldus-, remonditööd ning maapinna ja veega seotud ehitustööd. Ehitust puudutavate lepingute korral on tellijal aruandluskohustus ka juhul, kui töid sooritab ettevõtja.

Tellijavastutuse seadus ei puuduta väikesemõõdulisi allhanke- ja renditööjõu kasutamise seotud lepinguid. Seadust ei kohaldata ka renditöö puhul, mis kestab maksimaalselt 10 tööpäeva, ning allhankelepingutele, mille väärtus käibemaksuta on alla 9 000 euro. Aruandluskohustuse vältimine viisil, et lepingud lahutatakse väiksemate piirnormidega osalepinguteks, ei ole lubatud. Piirnormide arvestamisel peetakse tööd kestvuselt üheks tööks, kui tööd põhinevad järjestikustel või lühikeste katkestustega jätkuvatel lepingutel. Piirnormi arvestamisel ei võeta aluseks kalendriaastat ega aruandeperioodi.

Aruandluskohustuse sisu

Tellija peab hankima enne allhanke- või rendilepingu tegemist järgmised lepingupartnerit puudutavad tõendid ja tunnistused:

- 1) tõend lepingupartneri ettemaksuregistrisse, tööandjate registrisse ja käibemaksukohustuslaste registrisse kandmise kohta
- 2) äriregistri väljavõte
- 3) maksukohustusi puudutavad tõendid
- 4) tõend, et töötajal on pensionikindlustus ja pensionikindlustusmaksud on makstud, ning tõend selle kohta, et aegunud pensionikindlustumakseid puudutav maksuleping on sõlmitud
- 5) tõend tööle kohaldatava kollektiivlepingu või peamiste töötingimuste kohta
- 6) tõend organiseeritud töötervishoiu kohta
- 7) tõend seadusega määratud õnnetusjuhtumi kindlustuslepingu sõlmimise kohta (ehitustöid puudutavate lepingute puhul).

Kui leping puudutab ehitustegevust ja töid teostab ettevõtja ainuisikuliselt, hangib tellija punktides 1-3 nõutud tõendid.

Tellija võib hankida tõendi lepingupartneri maksukäitumise kohta iseseisvalt avalikust maksuvõlgade registrist, mis on leitav ettevõtete- ja kogukonnaregistri veebiteenindusest (www.ytj.fi). Kui maksuvõlgade registrist ilmneb maksuvõla olemasolu, peab tellija hankima tõendamiskohustuse täitmiseks ka maksuvõla tõendi.

Juhul kui lepingupartner ei kuulu maksuvõlgade registri haldusalasse (näiteks välismaine ettevõtte, millel filiaal Soomes puudub), peab tellija hankima lepingupartneri kohta tõendi maksude tasumi-

Tellija võib hankida tõendi lepingupartneri maksukäitumise kohta iseseisvalt avalikust maksuvõlgade registrist, mis on leitav ettevõtete- ja kogukonnaregistri veebiteenindusest. Kui maksuvõlgade registrist ilmneb maksuvõla olemasolu, peab tellija hankima tõendamiskohustuse täitmiseks ka maksuvõla tõendi.

sest, tõendi maksuvõla kohta või tõendi selle kohta, et maksuvõla tasumisgraafik on koostatud.

Tellija kohustub regulaarselt jälgimiseadusest tulenevate maksukohustuste täitmist oma lepingupartneri poolt. Kui maksuvõla summa on märkimisväärselt suur ja tellija oleks pidanud olema oma lepingupartneri seadusest tulenevate maksukohustuste täitmata jätmise kavatsusest teadlik, võidakse karistada tellijat rahaliste kohustuste täitmata jätmise eest täiendava rahatrahviga.

Lepingu sõlmimise hetkel ei tohi tõendid ega järelpeeringud olla vanemad kui kolm kuud. Tõendeid ja tunnistusi tuleb säilitada vähemalt kaks aastat pärast lepinguga määratud töö lõppemist. Tellijal on õigus hankida vajalikud tõendid ka usaldusväärse erasektoris tegutseva teenusepakkuja käest. Tellijal on ka nende dokumentide säilitamise kohustus.

Kui tellija sõlmib sama lepingupartneriga uue lepingu enne 12 kalendrikuu möödumist eelmise lepingu sõlmimisest ja tõendite hankimisest, siis sellisel juhul tellijal üldjuhul uut aruandluskohustust ei ole. Tellija on siiski kohustatud hankima kõik vajalikud tõendid enne uue lepingu sõlmimist juhul, kui tal on põhjust arvata, et tema lepingupartneri tingimused on muutunud ning need vajavad ülevaatamist.

Kui tellijal on põhjust usaldada lepingupartnerit põhjendusega, et ta täidab seadusest tulenevaid kohustusi juba seetõttu, et lepingupartner on avalik-õiguslik organisatsioon või avalik osaühing, puudub kohustus nõuda tellijalt tellijavastutuse seadusega määratletud tõendeid ja tunnistusi.

Ka tellija ja lepingupartneri vahelised varasemad lepingulised suhted ning lepingupartneriga seotud väljakujunenud ühistegevus võib olla põhjenduseks partneri usaldusväärseks pidamisel. Ehitusvaldkonnaga seotud tellija ei vabane siiski kohustusest teha partneri kohta taustauuring vaatamata väljakujunenud lepingusuhetele ega teistele sellega võrreldavatele põhjustele.

Tellija peab alati ise hindama, kas on põhjust usaldada, et lepingupartner täidab seaduses sätestatud kohustusi. Tellija peab suutma dokumentidega tõestada, et lepingupartneri tegevus on stabiilne. Lisaks eeldatakse, et tellija kasutuses ei ole andmeid, mille alusel ei ole põhjust lepingupartnerit usaldada (näiteks ettemaksuregistrist eemaldamine).

Pikemate, st üle 1 aastaste lepingute korral on lepingupartner kohustatud esitama tellijale vastavad maksu- ja pensionikindlustustõendid iga 12 kalendrikuu möödudes.

Lepingupartneriks on välismaine ettevõtte

Tellija peab hankima vastava info ka välismaise lepingupartneri puhul.

Kui välismaisel ettevõttel on lepingu sõlmimise hetkel Soomes Y-kood, tuleb punktis 1 sätestatud registripäringud ja punktis 3 sätestatud maksuinfo puuduvad tõendid hankida lisaks ettevõtte päritolumaale ka Soomest.

Kui välismaine lepingupartner saadab oma töötajad Soome, peab tellija hiljemalt enne töö alustamist välja selgitama, kas töötajatel on olemas pensioni- ja õnnetusjuhtumikindlustus. Tõendid tuleb hankida töötajate kohta, kes hakkavad Soomes tööle esimesena. Oma aruandluskohustuse täitmiseks on tellijal õigus enne lepingu sõlmimist nõuda, et tema lepingupartner esitaks vajalikud tõendid sotsiaalkindlustuse kohta ka hiljem tööd alustavate töötajate kohta. Vastavalt lähetatud töötajate seadusele kohustub lepingupartnerina tegutsev tööandja esitama tellija-

le vajalikud sotsiaalkindlustuse tõendid kõikide hiljem tööd alustavate lähetatud töötajate kohta.

Ehitustegevusega seotud lepingute puhul on tellija kohustatud kogu lepinguperioodi jooksul kontrollima, et kõikidel tema lepingupartneri poolt lähetatud töötajatel oleksid olemas kehtivad sotsiaalkindlustuse tõendid.

Üldiseks põhimõtteks on, et Soomes tehtav töö kindlustatakse Soomes. See puudutab nii Soome kui ka välismaiseid tööandjaid. Erandiks selle põhimõtte puhul on töötajad, kes on lähetatud Soome tööle ajutiselt. Sellisel juhul võidakse kohaldada lähetatud töötajatele sotsiaalkindlustuskaitset reguleerivat seadusandlust perioodil, mil nad Soomes töötavad.

ELst ja EMPst pärit lähetatud töötajate pensioni- ja õnnetusjuhtumikindlustust puudutavad andmed võidakse esitada lähetatud töötaja tõendil ehk tõendil A1. Kui lepingupartner lähetatud töötaja tõendeid ei esita, tuleb esitada aruandluskohustuse täitmiseks tõend töötaja Soome pensionikindlustuse kohta ning ehitustegevusega seotud lepingute puhul ka tõend Soome õnnetusjuhtumikindlustuse kohta.

Aruandluskohustuse rikkumine ja rahatrahv

Aruandluskohustuse rikkumise eest võidakse karistada tellijat rahatrahviga. Rahatrahvi alampiir on 2 110 eurot ja ülempiir 21 100 eurot.

Täiendav rahatrahv määratakse tellijale, kes on sõlminud lepingu ärikeelu all oleva ettevõtja või ettevõttega, mille osanik, juhatuse liige, tegevjuht või mõnel teisel võrreldaval positsioonil olev isik on saanud ärikeelu. Samuti võidakse määrata täiendav rahatrahv juhul, kui tellija oleks pidanud mõistma, et lepingupartneril pole plaaniski seaduses ette nähtud maksukohustusi täita. Täiendava rahatrahvi alampiir on 21 100 eurot ja ülempiir 68 500 eurot.

Rahatrahvi ja täiendava rahatrahvi määrab Lõuna-Soome kohaliku omavalitsuse töökaitse osakond.

Personaliesindajate õigused info saamiseks

Usaldusisikul ning usaldus- ja töökaitse volitatud isikutel on õigus tellida tellijavastutuse seaduses määratletud andmeid allhanke- ja renditöölepingute kohta.

Usaldusisikut tuleb teavitada renditöö kasutamise põhjustest, kasutatud tööjõu hulgast, ettevõtte spetsiifikast, tööobjektist, tööülesannetest, lepingu kestusest ning renditööd või allhanketööd tegevate töötajatega võrdsustatud isikute kollektiivlepingust või selle puudumisel peamistest tööülesannetest.

Konfidentsiaalsusnõue

Tellijal saab seadusega ettenähtud tõendite hankimisega seoses teavet ka oma lepingupartneri konfidentsiaalsete andmete kohta. Tellijal ja tellijaga töösuhtes oleval isikul on keelatud avaldada neile teatavaks saanud konfidentsiaalseid andmeid kolmandatele isikutele. Konfidentsiaalsusnõue kehtib ka peale seda, kui isik talle teatavaks saanud konfidentsiaalsete andmetega seotud tööülesandeid enam ei täida. Konfidentsiaalseteks andmeteks loetakse mh maksude tasumist, maksuvõlga, pensionikindlustuse sõlmimist, pensionimaksete tasumist või tähtaja ületanud pensionimaksetega seotud teavet.